

SEMINAR A

Neuropædagogik - kram og fuglefløjt

Charlotte Voetmann, neuropædagogisk konsulent v/ Hjerne & Sundhed, demensvejleder, lektor i sundhedsfag m.m.

Charlotte Voetmanns neuropædagogiske tilgang til at arbejde med demens er nuanceret og tager udgangspunkt i såvel biologi, psykologi, sociologi og filosofi. Hun mener, neuropædagogik bygger bro mellem videnskaberne og fordrer et holistisk blik på krop og tanker.

Nærmeste udviklingszone og hud-sult

Når Charlotte Voetmann laver en neuropædagogisk udredning, kortlægger hun dysfunktionerne. Det er nødvendigt for at finde ud af, hvor vedkommende har en skade. Hun finder også frem til, hvilke kompetencer og ressourcer vedkommende har. Det gør det muligt for hende at finde den enkeltes NUZO – Nærmeste UdviklingsZone. Ligeledes overvejer hun også medarbejdernes NUZO, da det er vigtigt at tage højde for alle parametre før en indsats. F.eks. er der mange demensramte mennesker, der lider af hud-sult, mens det for mange medarbejdere ikke falder naturligt at berøre andre. Charlotte Voetmann hjælper disse medarbejdere med at flytte deres grænser for at blive bedre til berøring i dagligdagen, det kan være, at de bliver bedre til at holde hånd, mens der drikkes kaffe. Sansestimulation, der kan forebygge hud-sult, er f.eks. bading, havearbejde og fodbad. Sansintegration, der kan behandle hudsult, er f.eks. kuglepude, trykmassage eller hovedbundsmassage. Charlotte Voetmann har ofte oplevet urolige beboere, som sover dårligt, som medarbejderne mener, skal have mere medicin. Efter et simpelt indgreb, f.eks. at beboeren smøres ind i hudcreme, falder beboeren til ro.

Det limbiske system

Ved sansestimulation aktiveres forskellige typer af signalstoffer, som igen aktiverer dele af det limbiske system. Charlotte Voetmann forklarer om det limbiske system og hjernens forskellige signalstoffer. Det limbiske system er en del af forhjernen, som styrer følelseslivet og korttidshukommelsen. Her er blandt andet amygdala, som styrer frygt og aggression. Den er porten til vores hjerne - det er hér, vi er på vagt. Hippocampus sty-

rer glæde og anerkendelse, og har betydning for indlæring og hukommelse. Gyrus singularis gør os i stand til at føle empati og medfølelse, som er en forudsætning for at indgå i en menneskelig relation. Charlotte Voetmann kalder oxytocin for kram-hormonet – det er signalstoffet, der sørger for tilknytning. Det aktiveres ved kram på mere end 30 sekunder, men også ved at gå tur arm i arm, eller ved at bruge kugledyne eller lignende. Oxytocin sænker blodtryk og stofskifte og har en meget helbredende virkning.

Charlotte Voetmann får seminardeltagerne til at lave en øvelse, der siger noget om, hvor meget signalstofferne betyder for vores velbefindende: To deltagere sidder over for hinanden. Den ene fortæller den anden en historie. Den anden skal først blot lytte. Når Charlotte Voetmann ringer med en klokke, vender den lyttende hovedet væk, og sidste gang hun ringer med klokken, sidder den lyttende og kigger på fortælleren med stone face. Efterfølgende deler deltagerne deres oplevelse i plenum. Trods den kunstige situation, er det meget ubehageligt ikke at føle, at den anden lytter til fortællingen. Charlotte Voetmann siger, at manglende respons, er den hyppigste form for voksenmobning – amygdala begynder simpelthen at skrumpe, hvis man er udsat for den behandling i længere tid.

Charlotte Voetmann mener, det i demensplejen er vigtigt i højere grad at være opmærksom på den præcise diagnose samt på hvilke sanser, der er påvirkede og som med fordel kan stimuleres. Nærvær er det vigtigste.

Sansestimulation

Ved demenssygdom kan der følge forskellige sansbearbejdningsforstyrrelser, f.eks. nedsat syn eller hørelse, ved Alzheimers sygdom tab af lugtesans. Derfor kan der være manglende evne til at identificere det sansede og lav, høj eller svingende sensibilitet i forhold til sansestimuli. Det er vigtigt at sortere hverdagens input for nogle demensramte, som ellers oplever hverdagens oplevelser som et sansbombardement. Sansestimulation skal tilgodegive en passende og varieret mængde af sansestimuli. Sansestimuli kan hjælpe nogle demensramte, så de kan få ro og overskud. Det forebygger skadelige virkninger af sansemangel. Sansestimulation kræver tid, nærvær, ingen forstyrrelser og motivation.